

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Заместник-министър на образованието и науката

№ 0701-205
22-11 2022 г.

ДО

ПРОФ. ГЕОРГИ ВАЙСИЛОВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ
„ПРОГРАМА ОБРАЗОВАНИЕ“

Относно: *насоки за кандидатстване по процедура „Модернизиране на професионалното образование и обучение“ на програма „Образование“ 2021 – 2027*

УВАЖАЕМИ ПРОФЕСОР ВАЙСИЛОВ,

Във връзка с писмо с вх. № 0701-205/02.11.2022 г. относно предоставяне на информация за единични разходи за очакваните продукти от дейността на секторните съвети за уменията (ССУ) по проект на Насоки за кандидатстване по процедура BG05SFPR001-3.001 „Модернизиране на професионалното образование и обучение“ по Приоритет 3 на програма „Образование“ 2021 – 2027 предоставяме на вниманието Ви следната информация:

С оглед изчисляване на реалистични стойности в приложената таблица за брой експерти и брой дни за единица резултат относно дейностите на ССУ ДПОО направи обстоен преглед на анализите и предложенията за сформирание на ССУ от докладите по проект „Техническа помощ за създаване на секторни съвети за уменията“, финансиран

от ЕК по програмата за структурни реформи (SRSS) в периода 2019 – 2021, и за целите на определянето на единични разходи приложи подход с определяне на 7 ССУ с обхват 10 професионални направления (по заложените в операцията индикатори) и 1 междусекторен ССУ. При идентифицирането на секторите е приложен и допълнителен критерий за заявена готовност от страна на браншовите организации на национално представителните работодателски и синдикални организации, наличието на установени партньорства в съответните сектори и опит в разработването на учебна документация. Секторите, професионалните направления и броят на членовете им са представени в **таблица № 1:**

Таблица № 1

	ССУ - сектор	Професионални направления от СППОО	Брой членове
1.	Туризм	811 Хотелиерство, ресторантьорство и кетъринг 812 Пътувания, туризъм и свободно време	10
2.	Лека промишленост	542 Производствени технологии – текстил, облекло, обувки и кожи	5
3.	Строителство	581 Архитектура, урбанизъм и геодезия 582 Строителство	10
4.	Химическа промишленост, дървесина, хартия, пластмаси и стъкло	543 Производствени технологии – дървесина, хартия, пластмаси и стъкло 524 Химични продукти и технологии	10
5.	Транспорт	525 Моторни превозни средства, кораби и въздухоплавателни средства	5
6.	Машиностроене	521 Машиностроене, металообработване и металургия 544 Минно дело, проучване и добив на полезни изкопаеми	10
7.	Информационни технологии	481 Компютърни науки	5
8.	Междусекторен ССУ	Координира дейности, свързани с общата професионална подготовка, единна за всички професии от СППОО	5
		Общо	65

Планираните прогнозни разходи са направени за изпълнението на дейностите на ССУ по проекта на база 5 експерти за всяко от 10-те професионални направления и 5 експерти в междусекторния ССУ (таблица № 1), като всяко ССУ се координира от експерт от ДПОО (непланирани тук като брой експерти поради включването на разходите за заплащане на експертния труд в непреките разходи). ССУ трябва да имат

задължително представителство на асоциации на училища в съответния сектор/учители по професионална подготовка, браншови и синдикални организации и висши училища. Този състав на ССУ ще гарантира обвързаността и споделената отговорност на всички заинтересовани страни. Съгласно чл. 42 а, т. 23 от Устройствения правилник на МОН следва ССУ да бъдат създадени под координацията на МОН и съответно дейностите на ССУ да бъдат предвидени в бюджета на МОН. Дейностите, свързани с разработването на държавните образователни стандарти (ДОС), следва да бъдат предвидени в бюджета на партньора по проекта – Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО).

Указанията и насоките за актуализирането на Списъка на професиите за професионално образование и обучение (СППОО) и съпътстващата го учебна и изпитна документация ще бъдат разработени съвместно от МОН и НАПОО, в това число и указания за работата на ССУ, рамка на СППОО, рамка на Държавен образователен стандарт (ДОС), критерии за включване, отпадане или промяна в наименования на професии, като трудът се заплаща в рамките на непреките разходи.

Форматът за единични разходи, изпратен от ИАПО за попълване, следва да се преразгледа в контекста на цялостния подход за промяна на системата на квалификациите и учебното съдържание, като се окрупнят и пренаредят някои от предложените единични разходи.

Така например предвидените разходни стандарти за отпадане и допълване на професии и специалности от СППОО следва да се разглеждат в рамките на актуализиране на всички професии в едно професионално направление.

По отношение на дейностите, свързани с ДОС, и с оглед огромния брой национални изпитни програми, които се разработват и утвърждават от министъра на образованието и науката като отделен документ, разработен в съответствие с ДОС, е целесъобразно в рамките на проекта да бъде априориран пилотен модел. Този модел ще включва и националните изпитни програми, които ще бъдат приложение към ДОС, като резултатите от обучението ще се обвързват с кредитни точки. По този начин ще се постигне свързаност на изискванията за входа и изхода на обучението.

Относно планираните дейности, свързани с обучения с издаване на микроудостоверения, следва да се отбележи, че във формалното образование в България такива обучения се осъществяват по Рамкова програма Д1 за ученици за придобиване на квалификация по част от професия. Успешно приключилите обучението получават удостоверение за придобиване на професионална квалификация по част от професия. Предвид това, че Препоръката на Съвета от 16 юни 2022 година относно европейски подход към микроудостоверенията е с фокус ученето през целия живот и е насочена към

лица, навършили 16 г., и поради неяснота при дефиниране на аспектите на т.нар. микроудоверения, считаме, че обученията, заложи в насоките като обучения с микроудоверения, кореспондират с обучения по част от професия по Рамкова програма Д1. Във връзка с гореизложеното в контекста на проекта единственият възможен подход за приложение и реализация на планираните дейности, свързани с микроудоверения, е тяхното прилагане като удоверения за придобиване на квалификация по част от професия въз основа на съответните обучителни програми, разработвани на ниво училище.

Относно модулните обучения по компетентностните профили на учителите - Д5, считаме, че не е целесъобразно обученията да са обвързани с въвеждането в ПОО на компетентностни профили за учителите на секторно ниво, което в известна степен (като съдържателна рамка) кореспондира с Наредба № 12 от 01.09.2016 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти и по-конкретно в Приложение № 2 към чл. 42, ал. 2, т. 1. Чрез проектните дейности ще има принос за системата на ПОО само ако се разработят обучителни програми по академична компетентност (свързани с новости в науката и професионалната област), каквато компетентност учителите следва да развиват на всеки етап от кариерата си.

Описание на дейностите, свързани със ССУ:

1. Актуализиране на СППОО – Д1 - за преглед на всички професии в едно професионално направление и изготвяне на предложения за актуализация на професиите и специалностите, като са предвидени командировъчни разходи за:

- встъпителна среща (обща за членовете на всички ССУ);
- работна среща за анализ на професиите и специалностите от СППОО и изготвяне на предложение за разкриване на процедура за актуализиране на СППОО, което се внася в НАПОО, участие в заседания на експертните комисии в НАПОО;
- участие на членове на ССУ на заседанията на експертните комисии в НАПОО при разглеждане на предложението.

Необходимо е планиране на срещи с представители на заинтересовани страни за представяне и консултиране на резултатите от промените в СППОО по всяко едно от 10-те професионални направления, включени в проектните дейности.

Забележка: Координационните дейности на екипа на МОН не са вписани като експертен труд с оглед на тяхното включване в рамките на непреките разходи.

2. Разработване на ДОС за придобиване на квалификация по новата професия или актуализиране на ДОС - Д1 - за изготвяне на предложение за ДОС за придобиване на квалификация по професия с приложена към него Национална изпитна програма и

кредити. Тази дейност ще се извършва от авторски екип от 10 експерти, предложен от ССУ (за всяка професия), като в случая се позоваваме на т. 12 от действащия Ред за актуализиране и поддържане на СППОО (Вносителите на предложенията за актуализиране на СППОО предлагат специалисти по съответната професия/специалност за участие в работната група, която да разработи/актуализира и рецензира проекта на държавен образователен стандарт (ДОС) за придобиване на квалификация по новата професия или специалност). Дейностите по разглеждането на постъпилите предложения от ССУ и организирането на дейностите по разработването на ДОС се координират от НАПОО по реда на ЗПОО.

Предвид съдържателния обем, който ще се утвърждава от министъра на образованието и науката, е необходимо да бъдат предвидени разходи за извършване на коректорска дейност.

Забележка: Координационните дейности на екипа на НАПОО не са вписани като експертен труд с оглед на тяхното включване в рамките на непреките разходи.

3. Актуализиране/разработване на учебни планове и програми - Д1 - изготвянето на единна учебна документация (учебен план и учебни програми за една нова професия) ще се координира от професионални гимназии, определени със заповед на министъра на образованието и науката въз основа на критерии, определени от ССУ. Авторските екипи ще се сформират със задължително участие на учители, експерти, разработвали ДОС, представители на бизнеса и представители на висшите училища.

На отделен ред са разписани необходими ресурси средно за изготвяне на учебни програми по обща професионална подготовка, единна за всички професии от СППОО.

Следва да се предвидят ресурси за преглед и валидиране на пакетна документация от ССУ преди внасяне в МОН за утвърждаване, което да гарантира съответствието на учебната документация с ДОС.

Предвид съдържателния обем, който ще се утвърждава от министъра на образованието и науката, е необходимо да бъдат предвидени разходи за извършване на коректорска дейност от минимум двама коректори.

4. Разработване на национални изпитни програми- Д1 - следва да бъдат разработени от екипа, разработващ ДОС, и да се утвърждават като приложение към ДОС с оглед осигуряване на единство на заложените в стандарта знания, умения и компетентности и измерваната степен на тяхното постигане на изхода на обучението.

5. Обучения за професионална квалификация по част от професия - Д3 В рамките на проекта планираните дейности, свързани с микроудостоверенията, са дейности за разработване на инструментариум (методология, модел) за прилагане на

кредитна система в ПОО и насоки за разработване на обучения за придобиване на квалификация по част от професия.

С оглед приложимостта към всички професии методологията за прилагане на кредитна система и насоките за разработване на учебна програма за придобиване на квалификация по част от професия следва да се разработят от междусекторния ССУ.

Разработването на учебните програми въз основа на методологията и насоките се осъществява на ниво училище и ще се прилага на ниво училище.

Необходимо е планиране на средства за една еднодневна среща за обсъждане на инструментариума с ключовите заинтересовани страни – социални партньори, висши училища, ключови министерства, образователни институции.

6. Модулно обучение по компетентностните профили на учителите - Д5 (целева група – учители по професионална подготовка) не следва да се идентифицира с работата на ССУ, а с квалификацията на учителите и провеждане на обучения, базирани на компетенциите от компетентностните профили с акцент върху академичната компетентност. Дадените параметри са примерни на база едно обучение от 24 часа за учители за разработване на иновативни образователни програми.

Следва да се отбележи, че предвидените значими реформи и изпълнението на дейностите в мащабния обхват на операция „Модернизация на ПОО“ са възможни във времевата рамка на проекта, ако пилотно се утвърждава пълният пакет документация за една професия (ДОС, учебни планове, учебни програми, НИП), което ще гарантира обезпечаването на приема на ученици по новите професии и постигането на заложените индикатори за изпълнение. Така например към настоящия момент съгласно Закона за предучилищното и училищното образование държавните образователни стандарти за всяка професия се утвърждават с наредби, което предпоставя липса на гъвкавост при промяна с оглед променящите се изисквания на пазара на труда, като след утвърждаването на ДОС в хронологичен ред се разработва учебната документация – учебни планове, учебни програми, НИП. В рамките на проекта би следвало да се приложи по-гъвкав модел чрез утвърждаване на пакетна учебна документация след одобряването ѝ от ССУ.

По отношение на метода на определяне на представените в приложение единични ставки е приложен моделът на Национална програма „Професионално образование и обучение“ като времеви период на изпълнение на дейност по брой работни дни с 4-часова заетост.

Приложения:

Таблица с определяне на единични разходи по дейности в обхвата на ССУ

Органиграма на дейностите и координационните процеси и информация за
професии и специалности в 10 професионални направления

22.11.2022 г.

ВЯРНО С ЕЛЕКТРОННО
ПОДПИСАНО ДОКУМЕНТ

НАДЯ МЛАДЕНОВА
Заместник-министър на образованието и...
Signed by: Nadya Gramenova Mladenova

